

TAMPERE.
FINLAND

Tampere 2023 -tilannekatsaus

Kaupunginhallituksen kehittämiskokous 31.10.2022

Miksi Tampere 2023?

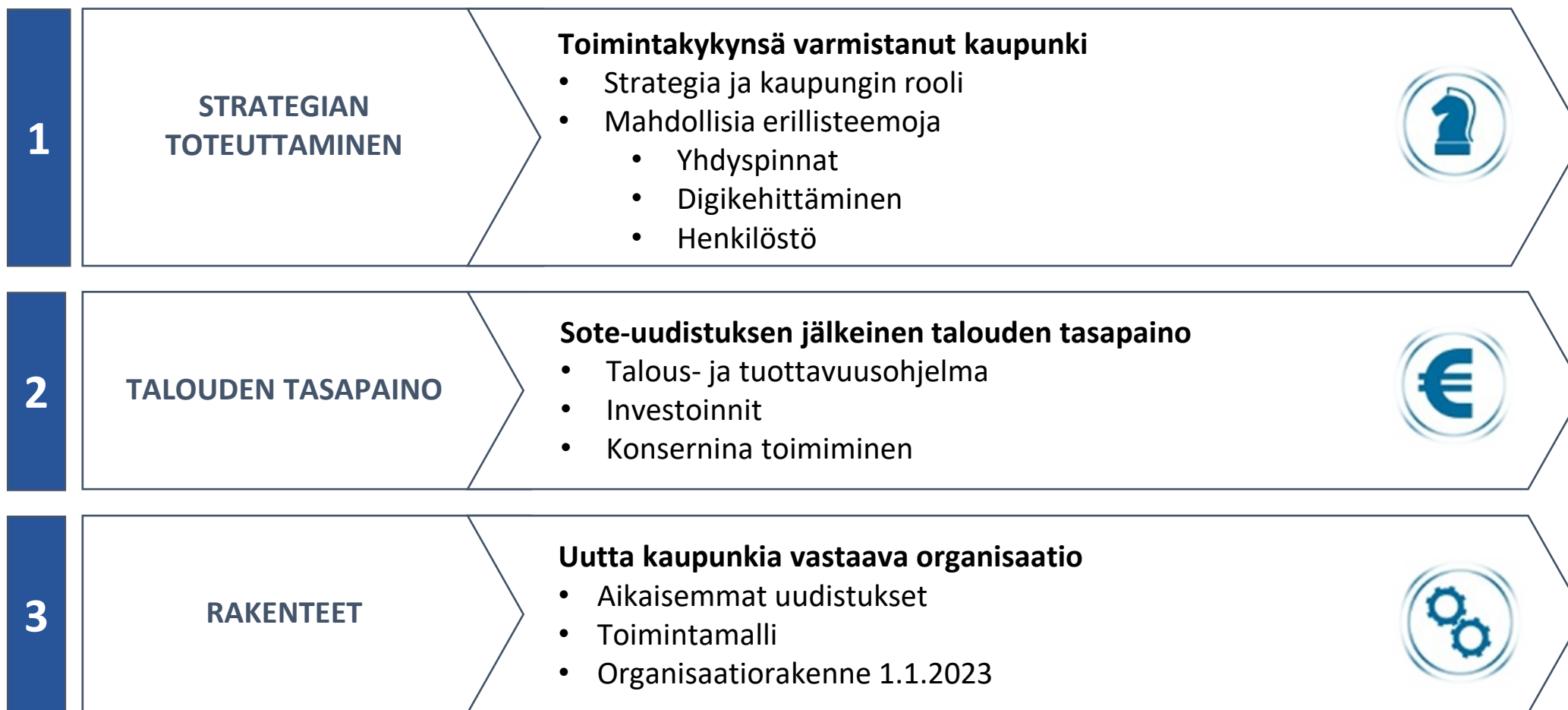
- Pirkanmaan hyvinvointialue aloittaa toimintansa vuoden 2023 alussa. Kyseessä on erittäin merkittävä muutos Tampereen kaupungin toimintaan.
- Tampereen kaupunki on valmistautunut uudistukseen mm.
 - Hallitulla sote- ja pela-palveluiden siirrolla
 - Laatomalla uuden strategian
 - Käynnistämällä talous- ja tuottavuusohjelman valmistelun
 - Uudistamalla jo aiemmin toimintamalliaan
- Konsernihallinnon palvelusuunnitelmassa on painopisteenä rohkeasti uudistuva kaupunki
 - Toimenpiteinä 2022 mm. strategian toiminnallistaminen ja yhteisten tulkintojen luominen Tampereesta 2023.
 - Keväällä käytiin keskustelua Tampere 2023 teemasta sekä virkamiesjohdon että poliittisen johdon foorumeilla.

Kaupungit murroksessa

- Kaupungit ja koko kuntakenttä ovat murroksessa. Sote-uudistuksen lisäksi kaupunkeihin kohdistuu moninaisia ja yhteen kietoutuvia vaikutuksia, joihin tulee vastata:
 - *Hallinnollis-rakenteelliset muutokset*: Sote-uudistus, 2025 toteutettava TE-uudistus
 - *Globaalit muutosajurit*: mm. muuttuva demografia, tulevaisuuden työ, ekologinen siirtymä, hyvinvoinnin polarisaatio ja kansalaisyhteiskunnan vahvistuminen
 - *Toimintaympäristön äkilliset muutokset*: koronapandemia, Ukrainan sota ja muuttunut turvallisuustilanne, energiakriisi
 - *Kaupunkien ja kuntien erilaistuminen*: isojen kaupunkien mahdollisuudet rakentaa omaa merkittävää kehittäjärooliaan paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti.

Tampere 2023 – Tulevaisuuden tekemisen kaupunki

Missä meidän tulee onnistua 2023?

- Hyvinvointialueen käynnistyminen ja uusi vahva kumppanuus; yhdyspintojen sujuvuus. Kaupungin uuden roolin omaksuminen ja sujuva yhteistyö hyvinvointialueen kanssa vaatii aikaa, runsaasti viestintää ja yhteisiä keskusteluja.
- Kaupungin uuden roolin kirkastaminen ja koko konsernin toimiminen samaan suuntaan
- Talous- ja tuottavuusohjelman onnistunut toteutus
- Digitalisaation hyödyntäminen
- Vetovoimaisen työnantajakuvan ja hyvän työntekijäkokemuksen vahvistaminen
- Toimintaympäristön muutoksiin varautuminen, mm. Ukrainan sodan jatkuminen ja varautuminen muuttuneeseen turvallisuusympäristöön.

Tampere 2023, kaupunginhallituksen kehittämiskokous 23.5.2022

- Tampere 2023 -kokonaisuudesta kevään 2022 aikana käydyistä keskusteluista laadittu yhteenveto merkittiin tiedoksi.
- Tampereen kaupunki valmistautuu vuoden 2023 muutoksiin painottamalla kaupungin toiminnassa Tampere 2023 -keskusteluissa esiin nousseita teemoja.
- Strategian arviointi ja strategian mahdollinen päivittäminen toteutetaan vuoden 2023 keväällä ja mahdolliset rakenteelliset muutokset tehdään siten, että ne ovat voimassa valtuustokauden vaihtuessa vuonna 2025.

Tampere 2023 teemat

- Talouden tasapaino, investointitaso ja investointiprosessin uudistaminen
- Konsernina toimimisen vahvistaminen
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen roolin sekä kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyön vahvistaminen; erit. lasten ja nuorten hyvinvointi sekä alueelliset hyvinvointierot
- Kokonaisvaltainen koulutuspolitiikka
- Digikehittäminen, kaupungin ja hyvinvointialueen ICT-yhteistyö
- Henkilöstön hyvinvointi ja osaavan työvoiman saatavuus
- Strategian puolivälitarkastelu (arviointi ja mahdolliset muutokset strategiaan) keväällä 2023
- Rakenteiden arviointi ja mahdolliset muutokset (voimaan valtuustokauden vaihtuessa 2025)

- Talous- ja tuottavuusohjelma on valmistunut, ja se tulee kaupunginvaltuustolle tiedoksi osana talousarvion 2023 käsittelyä. Ohjelman toimenpide-esitykset valmistellaan osana vuosien 2024 – 2026 taloussuunnittelua. Toimenpiteiden toteuttamisesta tehdään erilliset päätökset.
- Kaupungin järjestämien laajojen palvelujen määrää, laatua ja palveluverkkoa mitoitetaan ja tarvittaessa sopeutetaan käytettävissä oleviin tuloihin. Lähtökohtana toiminnan ja talouden suunnittelussa on, että pidättäytyään laajentamasta palvelujen määrää tai laatua kaupungin omilla päätöksillä. Liiallisen velkaantumisen estämiseksi taloussuunnitelmakaudella nostetaan tulo-rahoituksen tasoa suhteessa investointeihin.
- Investointiprosessia uudistetaan vuoden 2023 aikana. Tavoitteena on parempi kustannusten hallinta tarpeen määrittelystä alkaen. Hallintosäätöä muutetaan niin, että yli 10 miljoonan euron talonrakennushankkeiden tarveselvitykset käsitellään kaupunginhallituksessa, joka hyväksyy myös kaupungin palvelumallin. Kaupungin strateginen palvelumallityö määrittelee palveluita järjestävien palvelutoimialojen palveluverkon.
- Palvelumallityöhön pohjautuvat palveluverkkoselvitykset laaditaan kaupunkitasoisesti ja selvitetään toiminnalliset yhteistyömahdollisuudet tilojen käytössä palveluita järjestävien toimialojen kesken. Selvitys laaditaan rinnan PALM (palvelut, asuminen, liikenne ja maankäyttö sekä niihin liittyvät investoinnit ja niiden ajoitus) -työn kanssa. Selvitykseen liitetään arvioidut kustannukset palveluverkosta tarkasteltavalta ajanjaksolta.
- Myös tarveselvityksissä paneudutaan kustannustehokkuuden parantamiseen. Niissä selvitetään mahdollisuutta vakioida tilatyyppejä kustannusten optimoimiseksi ja talonrakennusprosessien tehostamiseksi. Tarkastelu aloitetaan varhaiskasvatuksen uusien yksiköiden tilaohjelmien vakioinnilla eri kokoluokan päiväkotitiloissa. Vakiointityö liitetään osaksi talonrakennushankkeiden suunnitteluohjetta.

Konsernina toimimisen vahvistaminen

- Konserniyhtiöiden hallituksille järjestetään seminaari 25.10.22. Seminaarin teemoina vastuullisuus, Tampereen strategia ja konsernina toimiminen.
- Konsernijaosto on päättänyt keskeisten konserniyhtiöiden omistajastrategiat.
- Konserniohjeen päivitys on valmisteilla. Konserniohjeeseen yhdistetään CG-ohje ja kokonaisuutta tiivistetään ja selkeytetään.
- Tytäryhtiöille on asetettu vuoden 2023 toiminnan ja talouden tavoitteet. Tavoitteita on valmisteltu yhteistyössä palvelualueiden kanssa. Kaikille kaupungin tytäryhtiöille on asetettu tavoitteet vastuullisuuden edistämiseen liittyen (hiilineutraalisuustavoite ja kestävän kehityksen tavoite).
- Virkamiesvalmistelussa on nostettu esiin mahdollisia toimia konsernina toimimisen vahvistamiseksi. Tunnistetut teemat viedään konsernijaoston keskusteluun loppuvuodesta.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen roolin sekä kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyön vahvistaminen; erit. lasten ja nuorten hyvinvointi sekä alueelliset hyvinvointierot

- Hyvinvointijohtaminen ja yhdyspinnat valmistelussa sivistyspalvelujen palvelualueella ja Yhteinen tekeminen yhdyspinnoilla -projektissa. Vastuut, tehtävät ja roolit selvillä suurelta osin vuodesta 2023 alkaen.
- Yhdyspintojen valmistelu etenee suunnitellusti ja yhteisen mallin mukaisesti. Myös yhdyspintojen johtamisen rakenteita on valmisteltu. Hyvinvointialueen kanssa selvitetään ja tarkennetaan parhaillaan mahdollisia sopimuskohteita sekä kiinnitetään huomiota riskienhallintaan.
- Tampereen hyvinvointijohtamisen nykytilaa on arvioitu ja koottu tietoa muiden suurten kaupunkien organisoitumisesta ja mahdollisista muutoksista sote-uudistuksen jälkeen. Valmistelussa pyritään tunnistamaan, onko jotakin sellaista, jossa Tampereen tekemistä olisi syytä terävöittää tai ottaa rakenteellisesti tarkasteltavaksi.
- Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen on keskeinen osa mm. varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, nuorisopalvelujen ja 2. asteen toimintaa. Toimintaa tukee mm. lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, Tampere Junior, Lapsiystävällinen kunta -valmistelu sekä uusi kaupunginosakehittämisen toimintamalli.
- Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen ja alueellisten hyvinvointierojen kaventamisen toimenpiteitä raportoidaan tarkemmin osana lautakuntien vuosisuunnitelmaraportointia sekä Tampere Junior -kehitysohjelmasta kaupunginhallitukselle.

Kokonaisvaltainen koulutuspolitiikka

- Tampereella järjestämisvastuu koulutuspalveluista jakautuu kahdelle lautakunnalle (sivistys- ja kulttuurilautakunta ja elinvoima- ja osaamislautakunta).
- Kaupungin sivistys- ja elinvoimaroolin vahvistamiseksi on tarpeen tarkastella koulutuspolitiikkaa kokonaisuutena.
- Oppivelvollisuutta koskevan lakimuutoksen vuoksi palvelualueiden ja koulutusorganisaatioiden yhteistyötä on syytä edelleen tiivistää.
- Koulutuspolitiikan tarkastelu tehdään palvelualueiden yhteistyönä, ja siinä huomioidaan sivistykselliset, sosiaaliset sekä työllisyyteen, työelämälähtöisyyteen ja kaupungin elinvoiman vahvistamiseen liittyvät näkökulmat.
- Tarkastelun pohjalta syntyvät johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset valmistellaan kesään 2023 mennessä.

Digikehittäminen ja kaupungin ja hyvinvointialueen ICT-yhteistyö

- Digikehittämisessä edetään digitiekarttojen mukaisesti.
- Digikehittämistä vauhditetaan mm. datastrategian laadinnalla. Datastrategia tuodaan kaupunginhallituksen käsiteltäväksi vuoden 2022 lopussa.
- Älykaupunki kaupunkilaisille -ohjelma on käynnistynyt ja siinä on tunnistettu lippulaivaprojektit. Toiminta kattaa kaikki palvelualueet. Käyttäjryhmien osallistuminen on aloitettu yli viidensadan yrityksen haastatteluilla digitalisaation kypsyysasteesta ja palvelutarpeista. Marraskuun aikana aloitetaan kehittäjäryhmän muodostaminen keskustassa kävelen liikkuvista tamperelaisista. Kehittäjäryhmän kanssa testataan ja kehitetään edelleen valmistelutyössä tunnistettuja konsepteja. Ohjelmassa on valmisteltu myös kansainvälistä yhteistyötä, jolla tuetaan kehitysohjelman tavoitteiden toteuttamista.
- Sote-siirron ICT-projektia jatketaan maaliskuun loppuun 2023 toiminnan häiriöttömyyden varmistamiseksi. Hyvinvointialueelle on siirtymässä n. 420 ICT-sopimusta. Osa ict-sopimuksista tullaan jakamaan kaupungin ja hyvinvointialueen kesken. Jaettavien sopimusten neuvottelut ovat edenneet hyvin ja ne ovat suurimpien sopimusten osalta loppusuoralla.
- Hyvinvointialue ei pääse irtautumaan kuntien ICT-ympäristöstä 1.1.2023 mennessä. Hyvinvointialue tulee ostamaan kunnilta ICT-palveluja vuonna 2023 ja mahdollisesti siitä eteenpäin rajoitetusti. Kaupungin tietohallinnosta siirtyvää henkilöstöä työskentelee projektissa paljon (noin 140 htp/kk). Tähän sisältyy sovittu tietohallinnon henkilöiden virka-apu yhteensä 6 henkilöä (20 % osuudella).

Henkilöstön hyvinvointi ja osaavan työvoiman saatavuus

- Valtuustokauden tavoitteet esimiestyön vahvistumisesta, henkilöstön työhyvinvoinnin parantumisesta ja Tampereen työnantajakuvan houkuttelevuudesta ohjaavat toimenpiteitä.
- Henkilöstön osaamisen ja oppimisen mallia on valmisteltu ja se linkittyy Älykaupunki kaupunkilaisille - kehitysohjelmaan. Osaamisen ennakoinnissa hyödynnetään muun muassa valmisteilla olevaa datastrategiaa.
- Työvoiman saatavuuteen on laadittu tiekartta ja sitä esitellään kaupunginhallituksen kehittämiskokouksessa 28.11. Toimenpiteitä on jo lähdetty toteuttamaan (mm. uudenlaiset työnkuvat, rekrytointiosaamisen nostaminen ja vahvistaminen uudelle tasolle).
- Työntekijäkokemuskyselyn tulosten käsittelyä tuetaan hr-raportilla, jonka kautta pystytään pysyvät seuraamaan tiimitasoisia trendejä ketterästi ja kohdentamaan tukea tulosten pohjalta.
- Työkyvyn johtamisen käytäntöjä kehitetään aktiivisesti yhteistyössä työterveyshuollon, eläkevakuuttajan ja muiden sidosryhmien kanssa. Työkyvyn johtamisen käytännöt päivitettiin yhteistoiminnassa keväällä 2022.
- Vahvoilla perusprosesseilla selvitetään kuormitusta ja laaditaan toimenpiteitä (esim. työpaikkaselvitykset, työn vaarojen arvioinnit, työntekijäkokemuskysely, Kunta10-kysely, esihenkilöarviointi, työhyvinvointisuunnitelmat).

Strategian puolivälitarkastelu

- Puolivälitarkastelun toteutustapaa on valmisteltu ja se tuodaan vuoden vaihteessa kaupunginhallituksen kehittämiskokoukseen.
- Puolivälitarkastelussa arvioidaan erityisesti hyvinvointialueiden käynnistymisen ja kiristyneen geopoliittisen tilanteen vaikutuksia strategiaan.
- Puolivälitarkastelu on tarkoitus tehdä kevyenä prosessina alkuvuoden aikana. Tarkastelun jälkeen arvioidaan mahdolliset muutostarpeet palvelusuunnitelmiin.

Rakenteiden arviointi ja mahdolliset muutokset

- Mahdollisesti rakenteelliset muutokset linjattiin keväällä tehtäväksi siten, että ne olisivat voimassa valtuustokauden vaihtuessa.
- Rakenteiden arviointi olisi tarpeen käynnistää vuoden 2023 loppupuolella. Tarkastelussa tulisi hyödyntää kesään 2023 mennessä valmistuvaa koulutuspoliittista tarkastelua.